

rístich, la crosta ó barnís superficial, y 's veyá be que 's tractava de una roca básica en que 's destacaven els cristalls d'oliví y les partícules de ferro níkelifer.

No cal dir l'interés ab que vaig preguntar per la localitat de semblant trovalla y l'interés que vaig pendre en que 's busqués desseguida el tros gros del meteorit, que afortunadament pogué recullirse, aixís com dos petits fragments mes.

El pés total d'aquesta roca meteórica es de 8,791 grams; y ab tot, per la superfície de fractura, se veu que no es sencera, sino un dels fragments de la explosió.

No puch encara donar compte de la composició d'aquest meteorit per no haver tingut temps de fer la anàlisi química y l'estudi micrográfich: ho farém próximament y en donarém noticia extensa en aquestes mateixes planes.

Barcelona, Agost de 1905.

GUÍA PER LA CASSERA, PREPARACIÓ Y CONSERVACIÓ DELS LEPIDÓPTERS

PER

D. SALVADOR MALUQUER Y NICOLAU

A.—Las papellonas en general y especialment las nocturnas, son molt aficionadas á las sustancias olorosas y ensucradas, y d'aixó ne trahuen partit los entomólechs per ferne grans casseras.

Las sustancias que mes s' han usat per atraurer á las papellonas nocturnas son la mel, las confituras de gers y albercochs, la cervesa ab algunas gotas d'un preparat especial de valeriana, y finalment las pomas.

De l'us de la mel ve la denominació de *miellée* que 'ls francesos donan á n'aquesta mena de cassera, denominació que nosaltres aceptém y usarém á falta d'altre mes propia en nostra llengua.

La *miellée* 's prepara fent disoldre tres ó quatre culleradas grans de mel en un litre d' aygua ó de cervesa, afeginthi algunas gotas de rom al moment de servirsen, essent millor prepararla un día avans, puig un cop iniciada la fermentació la barreja esdevé mes aromática. En las mateixas proporcions s' usan las confituras esmentadas.

Hi han aficionats que, en comptes de la mel, barrejan á la cervesa unas gotas d' un preparat conegut anys enrera en el comers d' Entomología ab lo nom d' *Oleum valerianæ*, qual composició desconech, semblant ésser un extret semi-fluit de valeriana, ab l' olor forta, penetrant y característica d' aquesta planta y que atrau desde molt lluny á certas papellonas de nit, segons me comunicá en atenta lletra de 7 d' Abril de 1903 el degá dels entomólechs espanyols, el venerable D. Bernat Zapater, qui ha cassat molt bonas especies á Albarracín junt ab en Korb, mitjansant el procediment de la valeriana.

Qualsevulga que sia la sustancia per fer la *miellée*, y escullits els arbres en el lloch mes apropósit, com en els llin-dars d' un bosch, á las voras de un camí ó en altre lloch semblant, ab una brotxa d' emblanquinar ben sucada de *miellée* 's pinta á l' alsaria d' un home y tot al voltant de la soca del arbre una faixa de dos pams, deixant (com aconsella en Joannis Martin en sa obra «Les Papillons de l'Europe») que 'l líquit regali tronch avall, facilitant aixís el que las papellonas xuclin la mel sense enbescarse las potas y las alas, com succeheix devegades (y d' aixó ja se 'n queixaba el difunt Sr. Cuní) quant s' unta de dalt á baix ab uniformitat tota la soca escullida. La *miellée* deu ferse mitja hora avans de pondres lo sol, y pot comensarse la cassera aixís qu' es fosch.

B.—Las pomas son també un esquer molt bo per atraurer á las Noctuas y Geómetras; per aixó se 'n esculleixen de ben maduras y 's parteixen en quatre trossos, després se posan en remull durant una hora en aygua clara y per fi s' enfilan ab un filferro en penjolls de 20 + 10 centímetres que 's penjan en las branques dels arbres, tiranthi aváns á cada penjoll unas gotas d' éter nitrós y en son defecte éter sulfúrich.

Quan no 's té éter se sucen las pomas ab la *miellée* ordinaria.

Tant si 's fá d' una manera com del altra, si 'l temps es bo y el lloch apropósit, no trigan á compareixer una multitud de papellonas que quedan com emborratxadas xuclant el such ensucrat y que son fácils d' agafar, ja sia ab lo tubo, com havém dit avants, ja introduhint cada penjoll en el pot de cassar, que per aixó convé que sia gran, y las papellonas cauen al fons.

C.—Tots sabém la singular atracció que te la llum viva per las papellonas y altres cucas nocturnas, y aixís en las hermosas nits de l' istiu se 'n veuhen moltíssimas giravoltar bojament al voltant dels focos eléctrichs dels parchs y jardins, fins dels de la Rambla de nostra ciutat.

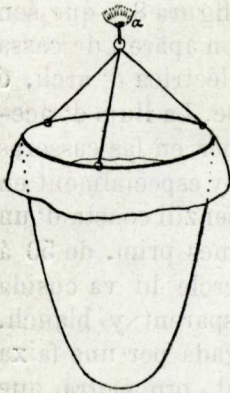

FIG. 8

Aprofitant aquesta atracció 'ls entomólechs las cassan á la llanterna. Per aixó s' esculleix el mitj d' un prat, ó el clar d' un bosch; s' extén á terra un petit llensol y al damunt s' hi posa un llum de molta potencia. Avuy van molt be y son molt económichs els d' acetilé.

El drap blanc serveix per escampar la llum al ensemps que fa mes visibles els insectes, que atrets per la claror venen á voltejar entorn de la flama, essent sumament fácil aleshores apoderarsen ab un filet, posantlos desseguida en lo tubo de cassa.

Aquesta cassera també pot practicarse penjant lo fanal en un arbre ó estaca á un metre ó metre y mitj d' alsada (en aquet cas el fanal deu portar un potent reflector); el drap ó llensol no está extés á terra, sinó formant un angle d' uns 45 graus ab aquesta á sota 'l fanal, sostingut per dos bastóns clavats á terra. Las papellonas atretas per la llum pujan vers aquesta seguint la pendent del llensol, essent sumament fácil aleshores agafarlas encar que sia ab un petit filet.

Es d' advertir que per fer una profitosa cassera nocturna deu escullirse las nits quietas y foscas; puig la claror de la lluna esparvera las papellonas fent que restin, com si fos de día, en llurs tranquils amagatalls.

També es prudent deixar de fumar y de parlar en alta veu durant aquestas excursions.

D.—Com no es possible devegadas als entomólechs passar varias nits cassant las papellonas d' una localitat, s' han ideat trampas ó enginyosos aparells, que atrayent als lepidópters els privessin després la fugida.

Dits aparells poden reduirse á dos tipos fundats en els dos procediments mes generalment seguits en aquest género de cassera, aixó es: els ápats artificials y la llum.

Usa aquesta darrera el Dr. Fleck, de Azuga (Rumanía), ab son aparell, qual esquema representa la figura 8 y que son mateix autor descríu del següent modo: «Mon aparell de cassa va col·locat directament sota una llum *a* eléctrica d' arch, ó sota qualsevol altre lámpara qu' il·lumini be. La llum d' acetilè jugará probablement aviat un gran paper en las casseras hont no hi hagin focos eléctricos a propósit, y especialment en las excursions á montanya. L' aparato mes senzill consta d' un cercle de filferro del gruix d' un llapis, ó mes prim, de 50 á 60 centímetres de diámetro; á n' aquet cercle hi va cusida una bossa cónica de teixit de cotó clar, tansparent y blanch. L' interior y exterior de la vora está doblegada per una faixa de 15 centímetres d' ample del mateix teixit, pro negre, que estará cusida solsament en sa vora superior, extenentse equidistant de la base del cono: en el cercle hi han tres curts filferros enlassats ab ell, pro movibles, mediant qual disposició l' aparell penjará á certa distancia sota la llum, pera que 's pugui traure be y cómodament ab lo tubo de vidre de cassá las papellonas que hi hagi en l' interior del sach. D' ordinari aquet s' ha poblat, ja després del crepúscol ó al cap de poch temps, d' una certa cantitat d' *Sphingidæ*, *Bombicidæ* y algunas *Geometridæ*.» Es molt de recomenar l' us de tant senzill y barato aparell als entomólechs cataláns, segurs de que obtindrán magnífichs resultats.

Entre 'ls aparells que 's serveixen dels ápats artificials hi ha 'l de Mr. Peyerimhoff, figura 9, consistent en dos nansas com las de pescar fetas de glassa de seda verda (sostinguda per cercles de jonch ó barnilla) unidas per sa base ab un

cilindre de la propia materia ab quatre grans oberturas per ont se fican las papellonas desitjosas de xuclar el such de las pomas preparadas ab éter enfiladas en una corda que va de cap á cap de la trampa, y que serveix per penjarla entre dos arbres, en el march d' una finestra, etc., etc.

Aquestos aparells son cómodos y útils en las llargas excursions á montanyas, en que sovint el naturalista te de reposar de nit de las fatigas de la jornada, y aixís penjantlos á la finestra ó balcó de l' ermita ó casa de pagés en que s' hostatji no perdrá del tot el temps y podrá dormir ab l' esperansa de trovarhi l' endemá, al llevarse, qualcuna bona especie.

Per aixó, á la claror d' un fanal de reflector se segueixen

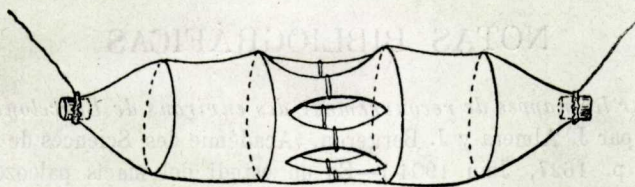

FIG. 9

els arbres que s' han untat avans y als que, per facilitar el reconeixement, s' hi ha fixat un bocí de paper blanc, y las papellonas s' hi troven paradas xuclant ansiosament la *miellée*. Res mes fácil aleshoras que apoderarsen, ja sia fentlas caurer dins al pot de cianur ó de cloroformo, ó be posantelshi al damunt un tubo ó capseta de cartró ab fons de vidre, proporcionada á la mida del insecte. Aquet puja vers hont veu claror, y 's tapa depressa lo tubo ab los dits y desseguida ab la tapa, colcantlo en una bossa de roba groixuda ó fosca que no deixi passar la llum, ó simplement á la butxaca. Del mateix modo 's fa quan se 'n agafa alguna ab lo filet.

Quan se tracta de papellonas molt grossas, y que per lo tant no cabrían en los tubos, s' introduheixen directament en lo pot de cassa, y un cop asfixiadas se clavan com las Diurnas en la capsa.

El ja citat autor Joannis Martin, aconsella que s' atravessin

pe'l mitj del tórax, com per prepararlas, y que sota l' insecte 's clavi un trosset de paper perque aquell pugui arraparsi ab les potes, y si 's té la precaució de sucar l' agulla destinada á traspasar la papellona en una disolució concentrada d' ácit oxálich, s' obté la mort desseguida.

En la cassera á la *miellée* es d' advertir que quan s' ha triat un bon lloch, es convenient seguir untant cada dia, puig de vegades fins al tercer no sol donar gaire resultat.

(Continuará)

NOTAS BIBLIOGRÁFICAS

—*Sur les nappes de recouvrement des environs de Barcelone (Espagne)*, par J. Almera y J. Bergeron. (Académie des Sciences de Paris, t. 138, p. 1627, Juin 1904.)—Es un estudi del macís paleozóic del Tibidabo, ahont han observat superposicions anormals que s' expliquen per la teoria moderna dels corriments. Está constituït el macís aquet per la serie casi complerta dels terrenos primaris. Per la part de Papiol, se troban dos capas de variada composició, y á Moncada una tercera ab giras agafadas als plechs del segón, composició també variable. L' edat, posterior al Dinantiense y anterior al Estefaniense.—LL. G. F.

—*Origen geológico de los manantiales termo-minerales de Caldas de Malavella (Provincia de Gerona)*, por D. Norberto Font y Sagué, pbro. (Bol. Soc. Esp. Hist. Nat., 1903.)—En aquest treball se fa un lleuger estudi general de las fonts termals, detenintse especialment en la constitució geológica de la comarca, pera venir á deduir l' origen eruptiu dels manantials y explicar la termalitat y causas que han determinat llur aparició.

—*Nota preliminar sobre la turba y los turbales de España*, por don Salvador Calderón. (Bol. Soc. Esp. Hist. Nat., 1903.)—Examina lleugerament las turberas d' Espanya, citant algunas particularitats. Relativament á Catalunya, parla de las de Cerdanya y delta del Ebro.

—*Sobre la presencia del tramo Kimeridgense en el Montsec*, por D. Luis M.ª Vidal. (Mem. Real Ac. Cien. Barcelona, Tomo IV.)—Varias Memorias son las publicadas per dit senyor sobre 'l Kimeridgense del Mont-